

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka --- 1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Za práva katolíkov Uhorska.

Kresťanská ľudová strana najnovšie zase dokázala, že práva katolíckej cirkve a s tým všetkých katolíkov Uhorska nielen spomína, lež za jejich uplatnenie a prevedenie vo verejnom živote aj vytrvale a odhodlane pracuje.

V poslednej reči trónnej jeho veličenstva kráľa slúbené bolo do života uvedenie autonómie, samosprávy katolíkov a sriadenie druhej s autonómiou spojenej otázky životnej, totiž kongruy katolíckeho duchovenstva. Zodpovedne trónnej reči jeho veličenstva zákonné riešenie týchto záležitostí slúbilo aj ministerstvo z koalície utvorené v jeho programme pri nastúpení vlády.

Nedá sa tajiť, že cieľom riešenia týchto otázok staly sa prípravy zo stránky najvyšších cirkevných vrchností a patričných faktorov vlády, na konečné a zákonné usporiadanie ale nemôže sa ďalej čakať.

Kresťanská ľudová strana preto, ako vždy a vo všetkých záležitostiach krajinských, tak aj v tejto otázke čisto katolíckej, odhodlala sa k rozhodnému kroku, keď v porade jej dňa 28. mája vydržiavanej pojednávala o autonómii a o kongruu a keď vyniesla rezolučné uzavretie, ktoré nesmie ostať bez úspešného výsledku zo strany smerodajných kruhov a bez súhlasnej ozveny katolíckeho obecnstva.

Franco Buzáth otvoril pojednávanie s návrhom, aby kresťanská ľudová strana žiadala čo skoršie do života uvedenie autonómie katolíkov a riešenie otázky kongruy, bo sa čas míňa a usporiadanie týchto záležitostí žiada si katolíctvo celej krajiny a nadovšetko nižšie duchovenstvo.

V ústavných zápasoch vždy v prvých radoch stálo nižšie duchovenstvo, preto už i z tohoto ohľadu mravnou povinnosťou je vlády z koalície utvorenej, aby kroz usporiadanie kongruy prispela ku poľahčeniu neznesiteľne ťažkého postavenia nižšieho duchovenstva. Žiadať treba i usporiadanie otázky párbéru. Zvlášte pre párbér na mnohých miestach objavujú sa tak smutné spory medzi farármi a veriacimi, že je to na škodu katolíctva a nábožného života veriacich. Otázka párbéru dá sa ale len v rámci autonómie usporiadať, bojovať treba z tej príčiny za to, aby autonómia katolíkov Uhorska čím skorej do života uvedená bola.

Ján Csernoch v reči svojej poukázal na to, že medzi troma millionami korún, ktoré vykázané sú protestantom ročíte k náboženským cieľom a medzi autonómiou a kongruou katolíkov panuje junktim, isté spojenie, z ktorého dá sa očakávať, že aj tieto otázky čím skorej usporiadané budú, rečník rozumie sa žiada si túžobne, aby čo možno v najkratšom čase usporiadané byly, je ostatne presvedčený o tom, že aj terajšia vláda tej mienky je ako on.

Georg Szmracsányi vysvetlil v reči svojej neodolateľnú potrebnosť bezodkladného do života uvedenia autonómie katolíkov a konečného zákonného rozriešenia otázky kongruy tak v záujme cirkve a duchovenstva, ako veriacich a podporoval návrh Franca Buzátha.

Mikuláš Zboray uviedol v dlhšej prednáške, že kresťanská ľudová strana vo všetkých otázkach a záležitostiach katolíckych odkázaná je a opierať sa môže len na seba samú. Za dobré a cieľuprimerané uznáva, v záujme cirkve a ku

prospechu katolíkov aj prítomne vystúpil rozhodne a s čím väčšou silou žiadať zákonné usporiadanie takých životných otázok, ako sú autonómia a kongrua.

Alexander Ernszt po vysvetlení súrnej potrebnosti rozriešenia otázok autonómie a kongruy odvolával sa na nepočetné ohlasy, ktoré z kruhov nižšieho duchovenstva zo všetkých strán krajiny jednotajne dochádzajú a ktorými žiada sa, aby tieto záležitosti čím skorej usporiadané a prevedené boli.

Alexander Giesswein a viacej prítomných vyslovili sa jednohlasne za bezodkladné rozriešenie otázok autonómie katolíkov a kongruy duchovenstva.

Štefan Rakovszky ako predseda porady spomenul a opakoval prednesené reči, dôvody a návrhy, na čo kresťanská ľudová strana potom s veľkou väčšinou vyniesla nasledujúce rezolučné uzavretie:

«Kresťanská ľudová strana zavedie krajinský pohyb cieľom rýchleho rozriešenia otázok autonómie a kongruy a presvedčená je, že vláda danému sľubu jej zodpovedne, tieto snahy s celou mocou bude podporovať a pričinením smerodajných faktorov otázky tieto čoskorej rozrieši.»

Pezinský mandát.

Druhá posudujúca kommissia snemovne pojednávala dňa 29. mája žalobu, ktorú zadal *Michal Aszódy* cieľom zničenia volby vyslanca dňa 3. apríla v Pezinku prevedenej.

V Pezinku vyvolili totiž *dr. Milana Ivánku*, vyslanca slovenskej národnárskej strany väčšinou 28 hlasov proti kandidátovi kresťanskej ľudovej strany *Michalovi Dömötörovi*.

Dr. Milan Ivánka pri pojednávaní proti žalobe formálne námietky zdvihol z tej príčiny, že dokazujúce účiny, na základe ktorých žalobníci žiadajú zničenie volby v prosbopise nenie sú dopodrobna vypočítané.

Posudujúca kommissia vypočula zastupiteľa žalobníkov *dr. Juliusa Moldoványiho*, odvrhla formálne námietky a nariadila meritoriálne pojednávanie žaloby.

Toto pojednávanie začala kommissia o 4-tej

hodine popoludní, kedy aj zástupca žalobníkov predložil dokazujúce účiny, vzťahujúce sa na búrenie, násilienstvo, hrozby, kroz národnárov v pezinskom okrese pred voľbou spáchané.

Predložil zvlášte v hodnovernom preklade maďarskom poburujúce články, aké uverejnili v Skalici vychodiace slovensko-národnárske «*Eudové Noviny*» a v Budapešti vychodiaci zarovnak slovensko-národnárske «*Slovenský Týždenník*».

V týchto článkoch nachodia sa tie najbesnejšie nápady proti občianstvu a proti jednote štátu uhorského.

«*Eudové Noviny*» medzi iným na príklad toto píše: «*Čo byly často tie takrečené války slobody — zápasy za slobodu? — Tie neboly iné, ako zahálajúcich zemanov, grófov, feudalov zbúrenia proti kráľovi, ktorý bránil ľud. Eudu to veru všetko jedno bolo a išlo mu to na jedno, či robotoval Turkovi, Tatárovi, alebo maďarskému zemanovi. Vieme z dejepisu, že v XIII., XIV. a XV. stoloťi zemskí páni v húfoch postriekali ľud, bo zo slobodného sedliaka nechcel sa stať otrokom*». Na druhom mieste zase nasledovne píše: «*Len hrstka je nás! Hrdúsia nás súdami, pravotami, bojujú proti nám z kazateľnic a od oltárov, vyhrážajú sa nám zo stolických domov a z biskupských palácov, jednotlivi sú ztvorení, iní chorí, druhých zase sem-tam prehánajú, lež rattleri (psíci bez chvosta) viacej nebudeme! Ti už nikdy!*»

Zástupca žalobníkov predložil plakát pred voľbou na steny domov prilepený, ktorý sa takto začína: «*Kto po slovensky hovorí, ten ščeká. Keď len jedno slovo muknete po slovensky, dostanete za ucho a zastrelím vás ako psov! Jestli sa opovázíte hubu po slovensky otvorit, rozdrúžgam vám hlavu! Kto sa takto pachoril a podobne kto sa vyhráža? A kto sa stáva tak nebezpečným človekom. keď po slovensky slyší? Nuž len páni vyslanci ľudovej strany, pajtáši a náhonči Dömötöra!*» Medzi ľudom rozhadzovali aj tomuto podobné letáky.

Predložil zástupca žalobníkov úradnú zápisnicu správy uhorsko-kráľovskej školy vincurskej v Prešporke, dľa ktorej pred voľbou vykorenili celú viničnú sadbu voličov Dömötörovej strany *Ignáca Fialu* a *Jozefa Viegel-a*; ďalej predniesol zástupca žalobníkov, že oba títo oškodení dostali vyničné prúty zdarma od štátu, na čo z pomsty obom domy podpálili.

Predostrel viacej listov, v ktorých vyhrážajú

sa voličia Ivánkoví, že voličom Dömötörovej strany vykorenia vinice a osobne ich napadnú.

Viac než 200 svedkov oznámil zastupiteľ žalobníkov k dokázaniu toho, že pobúrení voličia národnári vo všetkých obciach okresu pezinského voličov Dömötörovej strany urážali rozličnými posmešnými menami, domy jejich za-brízgali, obloky povybíjali, *ako ku volbe išli ich napadli, na ceste pristavili, kamením do nich hádzali* a všemožným spôsobom hľadeli prekaziť, aby voličia Dömötörovej strany z jednotlivých obcí do Pezinka prišli ku volbe

Predniesol tiež zastupiteľ žalobníkov, že dr. Milan Ivánka, vyvolený ablegát, v programnej reči jeho uhorský štát porovnával ku takej matke, ktorá má 5 detí. Jednomu je vlastná mať a štyrom je macocha. Maďarom je vlastná mať, národniarom je macocha. Maďara miluje, volká mu všemožne a opatrí ho všetkým dobrým, národnosti ale sužuje, dá im hladom mŕť a keď pýtajú chleba, bije ich pästou. Proti dr. Milanovi Ivánkovi zavedené je trestné zakročenie pred kráľovskou sedriou v Prešporke pre poburovanie následkom jeho programnej reči.

Z tých, čo dňa 19. marca na Michala Dömötöra hlasovali, následkom búrenia, násilnosti a hrozieb — už dľa volebných lajstrov — 107. nedali mu svoje hlasí pri náhradnej volbe dňa 3. apríla, 33. totiž z týchto 107. hlasovali vtedy na Milana Ivánku, ktorý len na tento spôsob dosiahol väčšinu 28 hlasov. Toto dokázal zastupiteľ žalobníkov už z lajstrov hlasovania, krom toho prosil o predvolanie a vyslyšanie takých početných voličov ako svedkov, ktorí len prinútení hlasovali na Ivánku, alebo z nutnosti zdržovali sa hlasovania na Dömötöra.

Po predložení žalobníkov dr. Milan Ivánka prosil o lehotu ku zaopatreniu protiúčinov, čo mu komissia dovolila a pokračovanie pojednávania určila na deň 20. júna na 11. hodinu pred poludním.

O kresťanskej ľudovej strane.

Vychodia v Budapešti noviny a menujú sa «Budapesti Napló». Noviny tieto sú židovské a obsahu protikresťanského. Nikto sa teda nebude tomu čudovať, že kresťanská ľudová strana takmer v každom čísle týchto novín vystavená je

tým najkrutejším a pravda najnespravodlivejším nápadom. Je to tak v židovskej obyčaji. Tieto dni zase písali židáckovia o kresťanskej ľudovej strane a zaoberali sa pravda nie priam po priateľsky s podpredsedom snemovne Štefanom Rakovszky, ktorý je podpredsedom aj kresťanskej ľudovej strany. Pán Štefan Rakovszky predsedal snemovému zasadnutiu v deň pred Božím Telom a ako predsedajúci vyhlásil uzavretie zasadnutia, že krajinský snem dostaví sa ku processii na Božie Telo do korunovačného chrámu Matiaša kráľa v Budíne pod vedením snemoveho podpredsedu Ludvika Návayho. Toto bolo uzavretie zasadnutia krajinského snemu a pán Štefan Rakovszky, ako predsedajúci musel uzavretie toto tak vyhlásiť, ako bolo vynesené. Toto sa ale niako nelúbi židovským novinám, bárs je to celkom v poriadku, že krajinský snem, ako zákonodarstvo kráľovstva uhorského účasť berie a prítomný je na takej pobožnosti, ako je processia Božieho Tela. Múdry človek sa nad týmto ani neide zastaviť. Nenapadá nám to hovoriť, že pisatelia židovských novín patria medzi múdrych ľudí, najmenej to dokazujú tým, keď pána Rakovszkyho napádajú preto, že svoju povinnosť svedomite plní a keď sa pohoršujú nad tým, že krajinský snem ide na katolícku processiu. Vari si mal ku tomuto vypýtať popredku dovolenie od židovského sanhedrinu, od freimaurerov, pokrokárov a socialdemokratov? Nie tak! Uhorsko je krajina kresťanská. Zákonodarstvo naše má byť tiež kresťanské. Naši krajinskí vyslancovia plnia nielen svoju kresťanskú povinnosť, lež dajú aj nasledovania hodný príklad ľudu, keď idu ku bársakému náboženskému pochodu, ku bársakej processii, či sa to židom lúbi alebo nie.

Ako iným židovským pokrokárskym novinám tak aj «Budapesti Napló»-vi nelúbi sa nielen účinkovanie krajinského snemu, lež predovšetkým účinkovanie kresťanskej ľudovej strany. Len že to, s čím tieto noviny nenie sú spokojné, slúži práve ku honoru a povýšeniu tejto strany politickej. *Hany a potupy na kresťanskú ľudovú stranu židovstvom a pokrokármi válané, nenie sú hany a potupy pred múdrymi a spravodlivými ľuďmi, lež oslava a dôkazy šlachetného jednanja.* Za toto my berieme aj to, čo «Budapesti Napló» o kresťanskej ľud. strane v nasledovnom píše: «Čo dostala ľudová strana v novom poriadku?

Nič. Jednoho vodcu jej postavili za ministra okolo osobnosti kráľa a druhého za podpredsedu ku Juliusovi Justhovi. S tým ale punktom. Štátne sekretárstvo, fôišpánstvo, titule, rangy, alebo vyznačenia nedostala a nepýtala ľudová strana. Ľudová strana je bezžistná...» Slyšte ľudáci! Takto píšú o kresťanskej ľudovej strane židovské a pokrokárske noviny. Týmto pravda chcjú ju zmenšiť pred sebe rovnými, to ale pred múdrymi slúži len ku jej povýšeniu. Nadovšetko ľud kresťanský musí nahliadnuť, že najmä v prítomných prefažkých časoch potrebuje na sneme stranu bezžistnú, ktorá i s obetami osobných záujmov zastáva práva ľudu. O tomto presvedčí sa na prvý pohľad každý, čo rozmýšľa nad nasledujúcimi úvahami židovsko-pokrokárskych novín «Budapesti Napló»:

«Ľudová strana, keď utláča osobné záujmy, uplatňuje svoju politiku. Keď ale do pozadia tisne osobné požiadavky svojich členov, do predku stavia celú politiku svojej strany. Strana ústavná a neodvislá zvíťazily nie v jejich politike, lež v jejich osobách, uplatňujú nie svoje programy, lež svojich ľudí, nie výdobytky vymohly v krajine, lež úrady svojim ľuďom. Strana ústavná a neodvislá nemohly dať iného krajine, iba ministrov, štátnych sekretárov, fôišpánov. Krajine nič a svojim ľuďom všetko. Oproti ľudová strana... Ľudová strana bola bezžistná. Ľudová strana pre svojich ľudí nič nežiadala... A ponevác sa zriekla almužny pre svojich ľudí, žiadala celkovne prevedenie jej politiky a jej programu».

Židovsko-pokrokársky novinár nemal úmysel tymito slovami chváliť kresťanskú ľudovú stranu. Ciele jeho sú celkom inakšie. Hovoria, že aj slepé kurča dakedy zrnko najde. Takéto zrnko pravdy je aj to, že kresťanská ľudová strana do života uvádza jej politiku a celý jej program. Toto je skutočná pravda. Uznáva to i jej najväčší nepriateľ, židovsko-pokrokársky novinár. — Z tohoto ale vidno, ak veľmi prehrešujú sa tí národnári, ktorí o kresťanskej ľudovej strane jednostajne tým balamútia ľud, že ona opustila jej politiku a zmenila jej program. Toto ona neurobila a ani nikdy neurobí, bo je strana kresťanská a katolícka, ako to židovsko-pokrokárske noviny «Budapesti Napló» nasledovným dokazujú:

«Ľudová strana ale dobre vyrátanou jej bez-

žistnosťou to previedla, že celý parlament pomaly odial sa do barvy katolíckej. Do školskej predlohy vkladla sa pochvala katolíckych škôl, paragraf o mníškach a duch Csernochov. Zákon čelade nebol by zvláštnej zložil žiaden jezuita stredoveku. Vynikajúca pamiatka árpádovských slávností bude katolícky kostol. Pamätný dar kráľa je organ pre Matiašov kostol v Budíne. Včera ale tento vzor parlamentov pod predsedníctvom Rakovszkyho uzavrel — bez protimluvy — že pod vedením jedného z podpredsedov zastúpený bude deputáciou pri dnešnej processii Božieho Tela».

Kresťanská ľudová strana je teda katolícka. Dokazuje to celé účinkovanie jej v parlamente i dľa slov jej židovsko-pokrokárskych nepriateľov. Toto ale nenie potupa, ani haňba, lež to najvznešenejšie svedoctvo, aké sa o politickej strane vystaviť môže. Slúži to spolu k hlbokému uspokojeniu všetkých katolíkov Uhorska. Uhorsko je krajina kresťanská. Zákonodarstvo jej musí byť tiež kresťanské. Na tomto nech pracuje každý katolík. Čím viacej vyslancov má kresťanská ľudová strana na krajinskom sneme, tým viacej zabezpečené, obránené sú práva, záujmy, záležitosti každého druhu všetkých katolíkov Uhorska. Katolíci Uhorska! volte do krajinského snemu vždy výlučne len vyslancov kresťanskej ľudovej strany.

Nepriatelia dediny.

(Dokončenie.)

Najnovšie vábajú a fanatizujú agenti socialdemokratov dedinský ľud aj tým, keď mu sľubujú všeobecné volebné právo s tajným hlasovaním. Netrpí otázka, že volebná reforma aj u nás v Uhorsku prevedená bude. Reformu túto zaslúbil v trónnej reči jeho veličenstvo kráľ, vláda z koalície utvorená prevedie teda volebnú reformu tým viacej, že je to žiadosťou aj politických stránok koalície. Prečo ale práve socialdemokrati sľubujú ľudu všeobecné volebné právo? Jedine preto, aby si ľud prilákali, aby ľud dedinský s nimi a na nich hlasoval, aby takto konečne čím viacej socialdemokratov vyvoleno bolo za krajinských vyslancov. Aj by pekne vyzeral ten uhorský parlament, keby v ňom socialdemokrati mali väčšinu. Veď by oni náš dedinský ľud až potom naučili po kostole hvizdať. Vyzeralo by to u nás priám tak, ako v ruskej dume, kde socialdemokratickí vyslanci práve teraz sprisahali sa proti životu cára a jeho rodiny. Ľud náš dedinský nech sa teda ani tým nedá vábiť a zväzdať, keď mu socialdemokratickí agitátori sľubujú vše-

obecné volebné právo. Sľubujú oni to len z tej príčiny, aby sami prišli do parlamentu a potom dľa známeho spôsobu slobodne gazdovali s krajinským majetkom. Prvá vec by potom bola, že zrušia každé náboženstvo, popredajú kostoly, farské a školské stavania, nemocnice a iné dobrodejné ústavy, ktoré u nás už viacej sto rokov trvajú. Keď by socialdemokrati vo väčšine prišli do parlamentu, porobili by sebe zákony dľa svojho vkusu, zotrelí by stav manželský, manželka by nemala žiadnej vážnosti a bezbožný muž mohol by si ženy premieňať ako staré bôty. Toto nech povážia kresťanské manželky a nech dobrý pozor dávajú, aby bezbožní socialdemokrati manželov jejich nezvábili ku takým skutkom, ktoré by neskôr celé jejich pokolanie horko muselo oplakávať.

Sta nepriateľov dedinského ľudu prinútení sme držať aj národniarov. Prinútení sme k tomu z dvoch príčin. Národnárska politika je za prvé záhubná našej vlasti uhorskej. Naši národnári, ako sa neraz priznali, nezastávajú zásadu nerozdielnosti Uhorska, lež by radi podeliť krajinu dľa rozličnosti jazykov na jednotlivé okolia s vlastnou samosprávou. Kto takéto zásady zastáva, ten nenie priateľom vlasti, kto ale nenie priateľom vlasti, ten nenie ani priateľom pospolitého, teda dedinského ľudu. Národnári sú to tým menej, bo o sebe verejne tvrdia, že oni, totiž národnári a socialdemokrati sú jedno a to isté. Tohoto držia sa ostatne v celom účinkovaní svojom s takou dôslednosťou, ktorá je ozaj na podiv. Ako socialdemokrati, tak vysielajú aj národnári svojich agentov po dedinách, môže sa povedať, že celé Horniaky zaplavené sú národnárskymi agentami. Tito popudzujú a búria dedinský ľud proti miestnym farárom, proti každému kňazovi vôbec a proti vrchnostiam. Od ľudu žiadajú poplatky na noviny. Natiskajú dedinskému ľudu svoje noviny, v ktorých jednostajne brízgajú na katolíckych biskupov a kňazov. V tomto ohľade a čo sa luhanin týče, prevyšujú národnári i tých najčervenejších socialdemokratov. Pri tom sa vydávajú sa priateľov ľudu, sľubujú dedinskému ľudu práva, slobody; strašia ľud, že mu štát materinskú reč chce utlačiť; prednášajú mu, že je ubitý, prenasledovaný; vyzývajú ho, aby sa bránil, aby všetko, čo má obetoval: «za tú našu slovenčinu», skutočne ale za vodcov národnárskych. Úbohý ľud dedinský všetko uverí a drží za pravdu, čo číta v národnárskych novinách a ani nebadá, ako si dušu otravuje. Veď sú to ozaj hrozné veci, čo takmer v každom čísle národnárskych novín stoja. Búrenie ľudu proti vrchnostiam a takrečeným pánom, ošklivé brízganie a špintanie na katolíckych biskupov a kňazov je tá duševná potravina, ktorú tieto noviny svojim čitateľom jednostajne predkladajú. Priam takto to robia aj socialdemokratické noviny. Môže sa s dobrým svedomím povedať, že nezakazený doposiaľ ľud slovenský podobného predtým ani neslýchal, ani nečítal. Aby si ľud tým viacej prilákali národnárskymi vodcami, nepretržene pišu v jejich novinách o všeobecnom volebnom práve. Veď dobre! Aj kresťanská ľudová strana je za volebnú reformu na zá-

klade kresťanskej spravodnosti, neide ale hory-doly popredku sľubovať ľudu, lež sa aj v tejto otázke ohlási, keď to bude na čase. Aj môžu byť presvedčení naši Slováci, že pri predložení a pojednávaní zákonnej predlohy o volebnej reforme vyslancovia kresťanskej ľudovej strany záujmy slovenského ľudu s väčšou oddanosťou a zmužilejšie budú zastávať, ako sami národnárskymi ablegátmi. Dokázali oni to jejich účinkovaním doposiaľ, lebo kým ablegátmi kresťanskej ľudovej strany zastávali na sneme vývin veľkého a malého priemyslu, nadovšetko malých remeselníkov, kým bojovali za poriadnu výživu kresťanského učiteľstva sriadením jejich plátov, kým s úplným dôrazom žiadali čo skoršie prevedenie zákonov, aby hospodárski robotníci prišli ku ľudskému bydlu a aby hospodárska čelaď i s rodinou nebola vystavená svedovi nesvedomitých árendášov a gazdov, za tým národnárskymi vyslancami čo robili za ľud slovenský? Keď prišli do snemových zasadnutí prázdny rečami preťahovali pojednávania a nehlasovali ani za jednu zákonnú predlohu, ktorá slúži ku prospechu ľudu. Od jedného času ani nechodia na snemové zasadnutia. Najviacej je tam Hodža sám. Nuž toto neznamená slovenský ľud na sneme zastupovať. A neviem čo k tomu patrí, za takéto zastupovanie ablegátske platy brať. Aj z tohoto môže sa ľud presvedčiť, čo môže očakávať, keď mu takito ablegátmi sľubujú v novinách všeobecné volebné právo. Ľud nech sa drží kresťanskej ľudovej strany, nech sa nespolieha na ľudí, ktorí nikdy nič zaň neurobili. Kresťanská ľudová strana ako nalieha na to, aby ľud zákonnou cestou zachránený bol pred dvoma jeho nepriateľmi, pred socialdemokratmi totiž a národnármi, tak zavše brániť bude dedinský ľud aj proti tretiemu jeho nepriateľovi, proti židovstvu.

Keď židovstvo spomínáme, neideme ľud búriť ani proti kmenu, ani proti náboženstvu židovskému. Za chyby jednotlivých nesmie sa zodpovedné činiť celé židovstvo. Tu smutnú pravdu ale nahliadne každý, že terajšiu biedu a celý mravný poklesok ľudu zapríčinilo dedinské židovstvo. Úžera, akú prevádzalo dedinské židovstvo v hospodárstve, v obchode, zvlášte v krémách a malých sklepoch, je príčinou hroznej biedy nášeho ľudu slovenského a je príčinou aj vyvandrovania. A ku vyslobodeniu slovenského ľudu z úžerníckych rúk židovských kto že dal prvý podnet? Zas len kresťanská ľudová strana. Tie nesčíselné kresťanské spolky úverkové, tie premnohé kresťanské spolky potravné, tie čítacie kruhy, aké sa nachodia v každej poriadnejšej dedine, sú všetko diela kresťanskej ľudovej strany. A všetky tieto spolky majú ten jediný a vznešený cieľ, aby ľud slovenský vyslobodený bol z rúk jeho najúhľadnejších nepriateľov.

Nech sa teda ľud slovenský nedá ďalej klamať prázdnymi heslami takých ľudomilov, čo za ubiedený ľud ešte nič dobrého nepreviedli ani na sneme krajinskom ani vo verejnom živote. Nech opusti tábor zlomyseľných vodcov, nech sa po všetkých dedinách pevne drží kresťanskej ľudovej strany, bo táto ako bojovala vždy za

spravodlivé a zákonné požiadavky ľudu, tak bude za ľud slovenský spravodlive, statočne a zmužile bojovať, keď sa bude jednať o reforme volebného práva na základe spravodlivom a kresťanskom.

POLITICKÉ CHÝRY.

Jubiläum korunovania jeho veličenstva kráľa.

Dňa 8. júna je tomu štyridsať rokov, čo na hlavu jeho veličenstva apoštolského kráľa, slávne panujúceho Franca Jozefa I., primas Uhorska a arcibiskup ostrihomský, preblahej pamiatky Ján Simor položil korunu svätého Štefana. Po celej krajine spína v tento slávnostný deň nábožný ľud ruky k Otcu nebeskému a prosí vo vrúcnych modlitbách o milosti a blahoslavenstvo pre nadovšetko milovaného panovníka svojho, ktorému holduje nezvratnou oddanosťou a nezkalnou vernosťou. Citom vernosti a oddanosti dalo výraz i zákonodarstvo krajinské, keď ustanovilo, aby na večnú pamiatku tohoto dňa vystavený bol v Budíne chrám Boží katolícky a k ulaveniu i vzdelaniu ľudu založené byly ústavy dobrodejné a kultúrne. Kresťanský štát týmto spôsobom najhodnejšie svätí štyridsaťročnú pamiatku korunovania panovníka svojho, bo akiste očakáva, že Boh vyslyší vrúčne modlitby nábožného ľudu celého Uhorska, ktorými jednohlasne k nebesiam volá: «*Nech žije apoštolský kráľ Uhorska Franc Jozef I.!*»

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Dňa 28. mája o 6. hodine večer držala poradu kresťanská ľudová strana vo vlastnom kruhu. Porade predsedal Štefan Rakovszky, podpredseda strany a krajinského snemu. Prítomní boli: Ján Csernoch, Béla Rakovszky, Franc Buzáth, gróf Gejza Majláth, Karol Wildfeuer, Karol Hencz, Georg Szmrecsányi, Jozef Farkas, Koloman Brestyenzky, Béla Csitáry, Alexander Ernst, Franc Csizmazia, Pavel Kovács, Ladislav Mednyánszky, Štefan Tálos, Dezider Ajtics-Horváth, Emil Gyuriss, Michal Artim, Ján Molnár, Franc Darányi, Štefan Adamovics, Béla Nyáry, Alexander Giesswein, Mikuláš Zboray, Alexander Simonyi-Semadam.

V porade pojednávaly sa najprv vnútorné záležitosti strany. Prešlo sa potom ku pojednávaniu otázok

autonomie a kongruy, o čom podávame zprávu v prvom článku. Nasledovalo zatým pojednávanie predlohy o železničiaroch.

Georg Szmrecsányi, ako referent predlohy, predložil žiadosť, aby návrh o pragmatike železničiarov strana len pozdejšie pojednávala, bo ho značne zmenia v patričnom výbore. Zo všetkých strán a úplne vysvetlil potom zákonnú predlohu o platoch železničiarov. Vyzdvihol, že pri sriadení plátov vláda šla po tie najďalšie hranice úslušnosti, a nadovšetko ohľadom postupovania v úradoch obsahuje predloha také nariadenia, ktoré železničných úradníkov úplne vyslobodujú z pod svevole predstavenných, akej v nemalej miere vystavení boli doteraz. Zo sociálnych ohľadov žiada, aby platy budapeštianskych a všetkých vidieckych úradníkov ženatých a s rodinou, na kolko nedosiahnu 1300 korún, osobnou prirážkou byly doplnené na toto minimum. Poznamenáva, že dľa predlohy zákon tento do života má vstúpiť s 1. júlom, prečo aj zákonnú predlohu odporúča ku prijatiu.

Porada s všestrannou pozornosťou slyšala s odbornou znalosťou prednášané vysvetľovanie predlohy, poďakovala sa pánu referentovi Georgovi Szmrecsányimu a požiadala ho spolu, aby za zákonnú predlohu železničiarov na krajinskom sneme pozdvihol slovo v mene strany.

Štefan Rakovszky, ako predsedajúci, prosil prítomných vyslancov strany, aby ohľadom na veľmi vážne záležitosti čo možno v najväčšom počte zdržovali sa v hlavnom meste a navštevovali zasadnutia krajinského snemu. S tým zakončená bola porada strany o 8. hodine večer.

Uhorskí ministri vo Viedni.

Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle, honvédminister Ludvik Jekelfalussy, minister pravosúdia Anton Günther a minister okolo osobnosti jeho veličenstva kráľa gróf Aladár Zichy dňa 3. júna odcestovali do Viedne, aby boli prítomní pri odhalení sochy kráľovnej Alžbety.

Z CUDZOZEMSKA.

Rakúsko.

Čo bolo k očakávaniu po prevedení volebných dľa všeobecného volebného práva, to sa aj stalo. Stránka kresťanských socialistov spojila sa s konzervatívami, je teda v ríšskej rade Rakúska najsilnejšia. Za príkladom kresťanských socialistov hľadajú aj druhé stránky spojencov, znamenite Česi pevne rátajú na socialdemokratov. Poľský klub utrpel pri voľbách porážku, predtým mal 80 mandátov, teraz má 52, krom týchto vyvolené je v Haliči 30 Rusniakov, 6—7 socialistov a vyvolení

sú aj 3. zionisti. K obveseleniu sveta zionisti chcjú v rakúskej ríšskej rade rečníť po židovsky.

Bavorsko.

Tieto dni prevedené boli voľby do bavorského snemu, pri ktorých katolícke centrum dosiahlo skvelého víťazstva. Voľby prevedené boli po prvé na základe všeobecného volebného práva a obdržali: centrum 100, liberáli 25, antisemiti 19 a socialkemokrati 20 mandátov. Liberáli a socialdemokrati všetko možné vynaložili k utlačeniu katolíckeho centrumu, ľud ale v celom Bavorsku dávno už presvedčený je o tom, že čo liberáli a socialdemokrati sľubujú a robia, je len mam a klam.

Ruské vzbury.

V okolí Kievu a Minsku asi 1000 ozbrojených sedliakov napadli statok bývalého veľvyslanca erófa *Suvalova*, kde pálili, ničili a rabovali všetko, čo im do ruky padlo. Ku obrane statku vyslané bolo vojsko a toto len skoro urobilo poriadok, lenže pri tom mnoho sedliakov prišlo o život a veľa ranených ostalo ležať na mieste. Pri Minsku asi 500 ozbrojených sedliakov napadlo policaj, zavraždili hlavných predstavených policie a viacej vojakov, ktorí policajtom ku pomoci prišli; vojaci zase zastrelili viacej sedliakov. Vražda a ukrutné atentáty sú v Rusku na dennom poriadku. Tak ďaleko dovedú ľud nauky socialdemokratické.

Perzia.

Povstanie v perskej ríši šíri sa všestranne. Peržania netešia sa svojmu novému šachovi a šach nemá príčiny radovať sa svojej sláve a svojmu ľudu. Najväčšia chyba jej je že tam nielo peňazí k robeniu poriadkov. Očakáva sa, že zakročia Rusko a Anglicko, aby porobili poriadky dľa známeho spôsobu, za čo sa ale ľud a šach sotva poďakujú.

KRAJINSKÝ SNEM.

27. mája.

V dnešnom zasadnutí prijatá bola vo všeobecnosti zákonná predloha o hospodárskej čeladi. Pri pojednávaní predlohy v čiastkach z kresťanskej ľudovej strany rečníl:

Alexander Ernszt. Rečník vysvetlil, že dieťa 12 rokov staré nepovažuje za k tomu dosť zralé, aby samé bez pomoci druhých uzavreť mohlo smluvu, potrebné je preto, aby prítomní boli alebo rodičia dieťaťa alebo jeho zákonný tuteur. Žiada následkom toho rečník, aby dotýčny paragraf predlohy prijatý bol v tejto pôvodnej osnove.

Ján Molnár ku paragrafu o dozorstve na čelad povedal: Hospodár i na základe zákona prírody povinný je starať sa o čelad a keď je povinný starať sa o ňu, prirodzená vec je, že má právo na ňu aj dozerať. Ja si to ani predstaviť nemôžem, aby chlapci alebo dievčence

ako čelad 13—14—15 rokov staré vyňaté mali byť z pod práva dozorovania zo stránky hospodára, žiadam preto, aby paragraf tento prijatý bol v tej osnove, «že maloletá čelad do 18. roku stojí pod dozorstvom gazdu». (Súhlas.)

28. mája.

Z príležitosti pokračovania v pojednávaní zákonnej predlohy o hospodárskej čeladi:

Alexander Ernszt žiadal, aby hospodár len na písme mohol uzavreť smluvu s čeladou. Žiadal ďalej aby právomocnosti dostaly právo ku zostaveniu stanov cieľom povinného vydávania platových listín. Tiež žiadal, aby vypovedané bolo zákonom, že policajná vrchnosť povinná je verejný výkaz viesť o čeladi.

Koloman Brestyenszky v reči svojej naliehal na to, aby takej čeladi, ktorá uzavrela smluvu, nebolo dovoleno vydať nielen cestovný list, lež vôbec ani novší kontrakt.

29. mája

Ku paragrafu o práci, ktorú povinná je hospodárska čelad vykonávať, predniesol:

Alexander Ernszt, že on hospodárskeho sluhu považuje ako člena patričného hospodárskeho podniku, preto potrebovať sa môže ku každej práci, ktorej je schopný, teda nielen ku tým prácam, ku ktorým je najaťý, lež v čas veľkej potreby a cieľom zahatenia hroziacej škody ku všetkým prácam, nakoľko tieto jeho sily a schopnosti neprevyšujú. Ku paragrafu 19. navrhol rečník nasledujúcu dopĺňujúcu osnovu: «Čelad nemá právo bez dovolenia gazdu prácu kroz druhého dať vykonávať, z hospodárstva vyše dovoleného času vystávať, v bydle svojom ku rodine nepatriacich a právne podzrivých ľudí proti zákazu hospodára prijímať atď.» Minister orby prijal tento paragraf.

31. mája.

Pri pojednávaní paragrafu 28. o znášaní útrat liečenia chorej čelade a jej rodiny zo stránky malých hospodárov:

Alexander Ernszt podvrátil chybné náhľady socialistického vyslanca Vilhelma Mezöfiho. Výbor robotníckych záležitostí vždy sa usiluje zákonné nariadenia v prospech robotníctva obrátiť a týmto spôsobom zabezpečiť tejto triede najmenšiu čiastku ku výžive potrebnú. Tu sa jedná o 11.655 členov hospodárskej čelade, slúžiacej u hospodárov, čo gazdujú na menej ako na sto holdoch. Túto čelad a jej rodiny neslobodno tomu vystaviť, aby sa jej dvojakou mierou meralo.

Ján Molnár ku paragrafu 30. navrhol tri zmeny osnovy, a sice: «že gazda povinný je starať sa o to, aby čelad v nedeľu a v jej sviatky mala odpočinok práce»; ďalej: «že gazda povinný je starať sa o to, aby čelad, bez zanedbania jej povinností, prítomná mohla byť pri ustanovených službách Božích svojho náboženstva»; konečne: «že čelad má aspoň každý mesiac mať jeden celý deň nedeľný, alebo každé dva týždne jedno nedeľné predpoludnie a druhého pol dňa odpočinok od práce».

B E S E D N I C A.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Do domu vdovy onedlho nahliadla bieda. Darmo je. Robota stála, úroda sa nedarila, nastaly časy, keď z požičaného museli žiť. Lenže dlhy robiť je ľahko, ale vyplatiť? To už ťažko ide. Úžerníci z prvoti čakajú, ale potom nemilosrdne vrhnú sa na dlžníka, a beda mu, akže nevie platiť. Tak bolo to aj s Gazdíkovou. Bola prinútená odpredať kone, neskôr kus zeme pohltla dlžoba. Veru, veru, zle to vyzeralo s neborkou, ale zato dom a deti svoje ani vtedy nezanedbala. Pracovala kolko len stačila a ani vtedy nezabudla na bedárov. Keď dakede ochorela gazdiná a nemal kto jej deti opatrit, alebo nemocnej polievky navariť, Ružena zaraz šla ta a opatřila jak nemocnú, tak aj deti.

Neraz v noci ju zobudili, keď sa stalo dačo nečakaného.

— Pre Boha vás prosím tetka Ruženka, — takto ju volali v celej dedine — Poďte k nám, žena mi je na úmor.

Druhý zase k nemocnému dieťaťu ju volal.

A ona šla s najväčšou radosťou a čo mohla urobila. Nebola čarodejnica, ba nenávidela bobony, hlúposti a bosorstvá, akých — žiaľbohu — aj teraz sa dopustia naši dedinčania.

Stalo sa, že v jeden zimný deň našli daktorí Rakovania jedného neznámeho pocestného. Tam ležal neborák pri slamenom kozle a bol ako mŕtvý. Oči mal zavreté, telo zmeravené a tak vyzeral, ako čo by svieca života jeho bola už vyhasla.

— Dozaista zamrzol, — povedali tí, ktorí ho našli. — Čo budeme robiť s chudákom.

— Musíme to oznámiť rychtárovi, ten neč si robí poriadky, — navrhnul jeden.

Chýr o zamrznutom človekovi rozniesol sa rýchle po celej dedine, a ponač nebolo inej práce, skoro všetci ľudia išli pozrieť najdenú mŕtvolu. Každý ho lutoval, ale ani jeden z prítomných nevedel dať dobrej a a múdrej rady.

— Odneste ho do môjho humna, nech tam leží, dokiaľ nedostanem rozkaz od slúžneho čo mám robiť, — poznamenal rychtár.

A už ho aj zodvihli štyria smelší chlapi, aby ho odniesli do humna rychtárovho, keď tu práve vtedy dobehla ta Ružena.

— Kde nesiete toho chudáka? Viete istotne, že omrel? — pýtala sa.

— Však už ani nedýcha, tak sotva žije, — odpovedali tí.

— Zaneste ho do môjho domu, uvidím, či žije a či je Boží, — povedala Ružena.

Tak sa stalo, ako chcela.

Zaraz dala sa do práce. So sňahom drhla telo zamrznutého a s radosťou spozorovala, že srdce jeho slabunko bije. Potom zakryla ho perinou, úvarila čaju z bazového kvetu a dala ho nemocnému piť. Ten prehltol dakoľko lyžičiek, od čoho ku sebe prišiel. Ružena ho potom tak opatrovala, že o dva dni stal na nohy a chcel ďalej cestovať. Vyrozprával, že je robotník, ale od dlhšieho času nemôže dostať robotu. Veľa trpel od hladu a zimy, a keď by ona nebola, istotne zahynie.

— Nevieť sa vám odslúžiť za vašu dobrotu, nech vám to Boh vynahradí mnohonásobne. Ak mi pomôže a dostanem robotu, nezabudnem na vás, vy dobrá duša. Majte sa dobre, žehnaj vás Boh spolu aj s vašimi dieťkami.

Takto sa odobral a šiel ďalej.

Práve v ten deň, keď neznámy pocestný odišiel, predali poslednú zem úbohej vdovy.

Čo si počne teraz? Kto jej dá rady? Kto jej pomôže, keď sú ľudia takí zatvrdlívi.

Keď sa vyplakala do vôle, zahodila na seba zimný ručník a šla na faru.

Dobrý pán farár lutoval ju zo srdca a tešil ako len vedel.

— Dôverujte v Boha, — hovoril pán farár. — Ani v najväčšom nebezpečenstve nesmiete zabudnúť na neho. Veď je láskavým Otcom našim. Istotne vynahradí vám to, čo ste ztratili, len majte pevnú vieru. Sú aj chudobnejší než vy, a predsa nezúfajú. Vy predsa máte domček so zahradkou, máte zdravé deti, zakaľ tie vyrastú, už sa len trápte, potom však budú vám i tie na pomoci.

— Ach, veľadostojný pán farár, už na mňa nečaká žiadna radosť. Čo si počnem ja úbohá vdova? Ešte šťastie, že mám tak podarené deti. Pre ne chcem žiť, len aby mi bol Boh na pomoci.

— Nebojte sa. Boh svojich neopustí. Veď je on nekonečná dobrota.

*

Ten vandrovný, ktorého dobrá Ružena zachránila od istej smrti, prišiel do Bystrice, kde našiel robotu. Časy sa mienaly, jemu vodilo sa dosť dobre, ale veru zabudol na svoju opatrovkyňu.

On áno, ale Boh všemohúci nie. Slachetný jej skutok naznačil do knihy, v ktorej nachodia sa všetky dobré skutky ľudí. O päťadvadsať rokov dobrotivý Boh pojal toho istého vandrovného, ktorý za ten čas skrže neobyčajné šťastie zbohatnul, za ruku, a viedol ho do Rakovej k Ružene.

No ale nepoviem prv koniec udalosti, zakaľ predok nevyrozprávam. Uvidíme, čo bola za odmena za lásku ku blížnemu.

(Pokračovanie nasleduje.)

Sivý papagaj.

CHÝRNIK.

Kráľ v Budapešti. Jeho veličenstvo kráľ vo štvrtok dňa 6. júna o pol ôsmej hodine večer dorazil do sídelného hlavného mesta Budapešte a dňa 9. júna osobne otvoril poľno-hospodárske muzeum v budapeštianskom mestskom lesíku.

Sviatok Božieho Tela. Veľkolepé slávnosti odbovávaly sa na Božie Telo s processiami v korunovačnom chráme kráľa Matiaša a vo farskom kostole vnútorného mesta, taktiež v Kőbányi. V druhých farských kostoloch odbavené boli processie pri ohromnom počte obyvateľstva v nedeľu dňa 2. júna. V korunovačnom Matiašovom chráme v Budíne pred kostolom stáli policajti odení do parádnej rovnošaty, vonku na námestí Sv. Trojice a v susedných uliciach vojsko budapeštianskej posádky stálo v radoch a parádna stotina zostavená bola z mužstva 52. pluku. V chráme pod vedením kapitána Andersza a nadporučíka Halásza stáli na čestnej stráži strážcovia koruny s halapartňami. Medzi laviciami hlavnej lode chrámu stály do bielych šiat odené dievčatá. Na službách Božích prítomní boli ministri Günther a Josipovich, predseda snemovne veľmožov gróf Aurel Dessewffy, podpredseda snemovne vyslancov Ludvik Návay na čele deputácie krajinského snemu, hlavný mešťanosta Budapešte Koloman Fülepp, hlavný policajný kapitán Boda, rektor university dr. Ajtai a veľa iných občianskych a vojenských hodnostárov. Slávnostnú omšu slúžil biskup Medard Kohl za assistencie početného kňazstva. Po sv. omši za hlaholu zvonov a za zvukov vojenskej hudby pohla sa slávnostná processia ku oltárom postaveným na námestí Sv. Trojice, na Dísz-téri, v Űri-ulici a v Tárnok-ulici. V processii šly budínske občianske spolky pod zástavami.

Sviatok Božieho Tela vo Viedni. Processia na sviatok Božieho Tela odbývala sa v obvyklom poriadku. Na slávnostných službách Božích v chráme sv. Štefana prítomný bol jeho veličenstvo kráľ, vo Viedni sa baviaci arcikniežatá a arcikňažny, rakúski ministri s ministerpredsedom a zastupitelia vojenských, občianskych a dvorných hodnostárov.

Dve nariadenia ministra vojny. Úradný časopis armády sdeľuje dve nariadenia ministra vojny. Dľa jedného nariadenia počet vojenských dôstojníkov, vyjmúc jazdecka, pri každej branži sa zaplní. Preto náhradného dôstojníka a kadéta odteraz len vo výnimečnom páde prijmu do aktívnej služby. A aj v tomto páde predpísanú ročnú alebo poldruharočnú službu na próbu dotýčny na vlastné trovy musí konať, lebo v rozpočte

viac na tento cieľ neurčia peniaže. Od teraz veliteľ čaty do aktívnej služby sa hlásiaceho dobrovoľníka nemôže podržať, lež jeho prosbu predostre ministrovi vojny. V druhom nariadení minister vojny osvedčuje sa, že pri drabantnej telesnej stráží a pri gardovej pešej stotine je už veľmi málo zaznačených poddôstojníkov. Zaznačených poddôstojníkov v najkratšom čase zavolajú do služby.

Veľké shromaždenie kresťansko-socialistických robotníkov. Kresťansko-socialistickí robotníci v hlavnom meste dňa 29. mája večer o 7. hodine sišli sa na veľké shromaždenie v miestnosti kresťansko-socialistickej strany na Kalvária námestí v dome č. 8. Asi 500 robotníkov došlo na shromaždenie. Na dennom poriadku shromaždenia bolo: Vláda a odborná organizácia kresťanských socialistov. Rečníkom bol Karol Huszár. Shromaždenie v tom najväčšom poriadku a tichosti skončilo sa o 8. hodine večer.

Čierne osýpky. V blízkosti francúzskeho mesta Lyon v jednej malej dedinke objavily sa čierne osýpky. Že strašná nemoc ako vypukla, to posiaľ ustáľil ešte nebolo možno. V nebezpečnej nemoci ale dve osoby už zomrely a viac ľudí onezdravelo. Chýr o epidemii vzbudil v Lyone, ba i v Paríži veľký strach a obyvateľstvo v húfoch ide do ústavov, aby sa proti tejto strašnej nemoci dalo zaštepíť.

Poštový úradník — ochrancom života. Z Košíc píšu: Minulé dni na poludnie v Košiciach do rieky Hernád spadol jeden človek a začal sa topiť. Z brehu mnohí videli nešťastníka, ale nikto sa neodvážil za ním skočiť, aby ho oratoval. Práve vtedy šiel tade jeden budapeštiansky poštový úradník, menom Štefan Renner, ktorý v úradných záležitostiach bavil sa v Košiciach. Renner skočil do vody a horko-ťažko oratoval topiaceho sa človeka. Na brehu stojaci ľudia hlučne zaéljenovali smelému ochrancovi života.

Dobrodružstvo z Ameriky vrátivších sa vysťahovalcov. Neprijemné dobrodružstvo prezili tieto dni šiesti z Ameriky sa vrátivší rumunskí sedliaci. Na západnom nádraží v Budapešti pri pokladnici jeden nádenník vymenil 6 vozných karát III. triedy na blízku stanicu. Keď pokladník karty už vydal, zbadal, že dotýčny človek platil 20-korunovou nápadne bledou bankovkou. Pokladník bankovku čudnej farvy považoval za falošnú a v tajnosti poslal pre tajného policajta, ktorý nádenníka a jeho piatich spoločníkov odviedol na políciu. Tam predvedené osoby, menom Michal Macsnik, Mikuláš Macsnik, Ila Dragoj, Lina Bota, Teodora Forka a Flóra Macsnik dokázali, že sa vrátili z mesta St.-Luis z Ameriky a že bledé 20-korunové bankovky zamenili za dolláre u jedného agenta v Hamburgu. Na polícii nepochybovali, že pravdu hovoria, zato ale bankovky poslali Rakúsko-uhorskej banke, aby ich preskúmala. Banka čoskoro vybavila vec. Ustáľila, že sú hankovky nenie falošné, lež slnko vytiahlo ich farvu. Banka zamenila bledé bankovky a z Ameriky sa navráťivším Rumunom dala novučičké-nové banknoty.

Nehoda košického biskupa. Z Košíc sdelujú, že biskup Fischer-Colbrie zo svojej birmovnej cesty dňa 29. mája z Regeteruský šiel domov. Na ceste kone od automobila hlavného štábného lekára Kárásza sa splasili a hyntov prevrhly do priekopy. Biskup, ako i jeho sprievodca biskupský ceremoniál Toszt sa ľahšie urazili a kočis zlomil si plecnu kosť. Biskup na koči grófa Karola Zichyho šiel ďalej do Košíc.

Chýry zo Spiša. V Menharde dňa 21. mája v noci zhorelo 16 domov. — V Kotterbachu dňa 20. mája zomrel baňský direktor Teodor Krausze v 55. roku života svojho. Pochovali ho v Markušovciach. — Vo Šmeksi bolo do 19. mája 447 kúpeľných hostí.

Listiny falšujúci prisediaci sirotskej stolice. Z Veľkého Sibína sdelujú, že vo Fogaraši pri stoličnom dome objavili falšované listiny. Dr. Benedek, predseda sirotskej stolice vyzdvihol z úradu prisediaceho sirotskej sedrie Árona Radu, lebo sa dokázalo o ňom, že on falšoval listiny. Áron Radu telegrafične prosil, aby bol daný do pensie, ale túto jeho prosbu mu nesplnili.

Povodne. Hrozné pustošenie zapríčinil Dunaj v obci Rudolfsgnad (stolica torontálska). V obci, ktorá počíta vyše 3000 obyvateľov, posavád srútilo sa vyše 300 domov a aj ostatným hrozi veľké nebezpečie. Nešťastné obyvateľstvo obce zdržuje sa na násype Tisy pod holým nebom a s hrúzou hľadí na veľké pustošenie vody. — Z Perlasu oznamujú, že voda Dunaja zaliala asi 16.000 katastrálnych jutár a len v siatinách zapríčinená škoda činí asi pätnásť millionov korún. Na nariadenie ministerského kommissára prefali karašský násyp, aby takto voda mala kade odtekať, ale obec Rudolfsgnad ani takto sa nepodarí zachrániť, lebo aspoň za tri dni potrvá, kým voda odtečie a za tento čas srútia sa aj ostatné domy. K tomu keď sa ľudia najviac bálí povodne, jednej noci pretiahla nad Rudolfsgnadom obrovská búrka. Veľká čiastka obyvateľstva pod holým nebom ve veľkom strachu ztrávila noc. Výška vody na jednotlivých miestach prevyšovala aj tri metre. Ľudský život posiaľ nepadol v obeť katastrofe. Pre obyvateľov Rudolfsgnadu zaviedli sbierku. Dobytok hynie. — Z Osieku oznamujú, že prúd rieky Drávy neďaleko obce Révfalu pretrhol ochrannú hať, následkom čoho celej obci a severnej časti Osieku hrozi veľké nebezpečie. Do obce Révfalu vyslali vojsko.

Štrajk zametačov ulíc v hlavnom meste, ktorý trval dva dni, napokon sa skončil. V mene robotníkov krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany dr. Ale-

xander Giesswein vyjednával s hlavnomestským radcom a správcom úradu, starajúceho sa o verejnú čistotu, Petrom Tóthom, ktorý sa osvedčil, že žiadostiam robotníkov nakoľko možno vyhovejú, ale len v tom páde, jestli hneď začnú pracovať. Zametačom ulíc povýšili dennú mzdu o 40 halierov. S týmto sa štrajkujúci uspokojili a vstúpili hneď do roboty.

Barossov pomník. Žilinský priemyselný spolok uzavrel, že pred svoj dom, ktorý má byť vystavený na kraji millenárneho parku, dá postaviť sochu niekdajšiemu ministrovi obchodu Gabrielovi Barossovi. Cieľom zadávania potrebných útrat zavedú sbierku. Výkonný výbor požiadal nadžupana stolice trenčianskej Valéra Smialovszkého, aby prijal protektorát, čo nadžupan Valér Smialovszky aj urobil.

Zatknutý notár. Zo Stolného Belohradu oznamujú, že proti notárovi z Igaru, menom Jánovi Mészölyovi už od dlhšieho času viedli vyšetrovanie pre falšovanie zmeziek a listín. Minulé dni vyšetrojúci sudca odcestoval do Igaru, kde notára zatkol a dal ho odvieť do väzenia kráľovského fiškalátu v Stolnom Belohrade.

Trojnásobná vražda v Temešvári. Obyvateľstvo mesta Temešváru rozčuľuje beštiálnou nemilosrdnosťou prevedená trojnásobná vražda. Vrah ušiel. Vrah minulé dni v noci zavraždil manželku Karola Willa a jej dve dcéry: 9-ročnú Marišku a sotva 8-mesačnú Aničku. Úžasná vražda udala sa na byte Willovej rodiny vo vonkajšom meste. Zločinec najprv zabil ženskú, ktorá je manželkou jedného mýtnika mestského bitútku. Dvakrát strelil na ženskú; jedna guľa vletela do jedného oka ženskej a druhá do srdca. Vrah potom ostrou sekerou prefal krk malej Marišky a potom zastrelil aj nemluvňa. Potom vrah vylámaval kastne a ukradol 300 korún v hotovosti, viac šperkov a jednu sporiteľne knižku, vystavenú na 1800 korún. Manžel počas vraždy nebol doma a vedel dokázať, kde hol. Lúpežnému vrahovi ešte neprišli na stopu. V meste chýr o vražde vzbudil obrovské vzrušenie, lebo behom krátkeho času udaly sa tam tri vraždy a vrah vždy ušiel.

Krádež na jarmoku. V Nitre dňa 15. mája bol jarmok, na ktorom jeden cudzozemský kupec s koňmi chodil s naplneným pudilárom a sa jednostajne jednal. Dvaja ľudia šli za ním a pomáhali mu jednať. Keď kupec vytiahol pudilár, aby dal závdavok na jeden pár koní, naľakaný zbadal, že mu zmizol pudilár, v ktorom mal 7000 korún a zmizli spolu aj dvaja ľudia, ktorí mu pomáhali jednať. Zloději totiž pokým sa kupec jednal, prerezali mu vačok a tobolku ukradli.

Kto na svoj majetok

záložnú poživku mieni si vypoživat, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú poživku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre totú poživku už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou poživkou ľahko môže pomôcť na jeno ľahčích. Predošlých veriteľov tento ústav s touto poživkou vyplati, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto poživky spojené. — Poživky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne plati, ústav náš poživku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné poživky na 5% a na 4 1/2 % - tové poživky bez všetkého zľahnutia v hotových peniazoch vyplati. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné poživky. Zvláštne vysvetlenia podávame zdarma.

Oheň v Marikovej. Na kopaniciach zvaných «Zemanovci» pri Marikovej dňa 15. mája popoludní o 4. hodine povstal oheň a za niekoľko hodín lahlo popolom 8 domov, tiež tolko maštál a stodôl, spolu s hospodárskym zariadením, šatstvom a krmou. Budovy prínáležaly Jozefovi Zemančikovi a jeho spoločníkom. Oheň desať rodín priviedol na žobrácku palicu. Vyhorelci hľadajú v ústrety veľkej biede a potrebujú rýchlu pomoc. Škodu páčia asi na 10.000 korún. Oheň zapríčinili deti ihrajúc sa so sirkou. Deti na povale nad maštálou Zemančika zapálili lampáš a postavily ho do slamy. Suchá slama sa chytila a deti vidiac oheň, usly. Keď oheň vypukol, ľudia boli na poli a tak o ratovaní nemohlo byť ani reči. Zpomiedzi vyhorelcov ani jeden nebol asseku-rovaný proti ohňu.

Vykázani anarchisti. Policia berlínska už od viac dní upodozrievala v Berlíne sa zdržujúcich ruských študentov, že sú v úzkom spojení s berlínskymi anarchistami. Pred niekoľkými dňami polícia zatkla berlínskych anarchistov Karfunkelsteina a Weisa, ďalej prekutala ruské čítacie kruhy v Berlíne a v Charlottenburgu, aby si zadovážila novšie dôkazy. Z tejto príležitosti našla veľa anarchistických spisov. Na základe týchto dôkazov polícia zatkla 10 študentov, z ktorých 6 minulé dni vykazali, dvoch ale postavili pod obžalobu, lebo boli členami takého spolku, ktorého cieľ a organizáciu držia v tajnosti a ktorého členovia zaviazali sa, že bezpodmienečne budú poslúchať predstavených spolku. Najviac vykázaných ruských študentov a študentiek už odcestovalo z Berlína.

Sbieranie milodarov. Hlavnomestská polícia minulé dni zatkla bývalého herca Jána Fodora, ktorý s navštivenkou ministerského radcu Alojza Gárdonyiho a s jeho odporúčajúcimi riadkami chodil po popredných domoch a pre robotníkov bez práce sbieral milodary. Neskôr však vysvitlo, že otázna navštivenka je falšovaná a že ministerského radcu Gárdonyiho vôbec ani niet. Švindlera posadili do chládku. — Pozor teda na takéto švindlerov prefikaných.

HOSPODÁRSTVO.

Statkári a červení socialdemokrati.

(Dokončenie.)

Nie gazda zdiera robotníka, ale naopak, sluha, lebo pýta takú mzdu, akú mu nemôže dať. Veď veľť dostať metrický cent najlepšej pšenice za 7 zlatých, kdežto statkára koštuje 6 zl. 30 kr. Nech sa páči pri tejto cene potom hospodáriť, ale zato statkár zdiera robotníka vykrikujú Hodžovci. Poddaného chcú zrobit' z jednoroč-

ného sluhu! S takymito hlúpymi rečami možno pobúriť robotníkov a povzbudiť v nich nenávisť oproti statkárom. No, aj môžu byť spokojní národnári čvachovia s výsledkom, len potom, aby aj na nich neprišla pohroma. V živote to všetko inakšie vyzerá, ako v redakcii «Slovenského Týždenníka». Nech sa pýtajú títo pánovia hocktorého slovenského hospodára, ako nazíva so svojou čeladou a dozvie sa, že veru terajšia čelad je zväčša naničhodná. Buriči aj to zazlievajú, že zákon od veľťku nedovolí sluhovi, aby si mohol pass vytiahnuť do Ameriky a nechať tak hospodára, keď má naň najväčšiu potrebu. U gazdu prezimuje a na jar odíde do Ameriky. No, takéto sluhov prajem všetkým národnárskym hospodárom.

Či to bolo voľakedy, aby sa bol dal sluha do svojho gazdu a aby boli robotníci rušili kontrakty? Nie, len odkedy socialdemokrati a národnári divočia robotníkov, je statkárom k nevydržaniu. Kolke stá robotníckych rodín zostaly žobráckmi skrze toto búrenie? Ale nebude dlho, že sa robotníci zпамätajú a vyplatia dľa zásluhy odkundesov národnárskych. Títo ešte aj to žiadajú, aby zákonom bol určený čas dennej práce. Je to možné? Kto tára takéto hlúposti, ten ani len pochopu nemá o hospodárstve. Že sa sluha nevypí do vôle. Zo zkúsenosti môžem povedať, že nikto nespí tak dobre ako sluha. Preňho aj statok môžu vyvieš z maštale, nezobudí sa. A ešte by spokojnejšie spal, keby ho nehuckali nesvedomiti čvachovia. Títo aj to lžu, že statkári ženú robotníkov do Ameriky. To je také pravda, ako že Hodžu vyvolia za cisára v Číne. Nenasýtenosť a dychtivosť po bohatstve ženie ľud za more. Ľud je zdivený. Na pána tak hľadí ako na svojho kata. Neverí mu viac. Nedôveruje v ňom. Otrova, s ktorou socialisti a národnári napájajú ľud, strašne účinkuje, lebo ľud ešte vždy verí písmu, čo by ono to najväčšie cigánstvo v sebe obsahovalo. Preto napomíname ľud náš, aby neveril socialdemokratom a ich bratom národnárom. Obanujú to tí Slováci, ktorých Skyčákovci zviadli, lenže vtedy bude už neskoro. Ja len to hovorím, že vláda s novým čeladným zákonom také dobrodenie preukazuje tejto triede, aké národnári nikdy! Statkári možno nebudú chváliť Darányiho, lebo veru veľké farchy uvaluje na nich, ale čeladni robotníci môžu mu ruku bozkať. Gazdovia istotne povedia, že zákon nebude merať jednakou mierou, lebo kým robotníkov a sluhov hockedy pobúria nesvedomiti ľudia oproti statkárom a to v takom čase, keď ich najväčšmi potrebujú, statkár nebude môcť štrajkovať oproti čeladi. Čelad, keď aj odíde od gazdu, má právo žiadať od neho vynáhradu, kdežto kto dá vynáhradu statkárovi, ktorý skrze štrajk robotníkov prišiel o lichvu a o celoročnú úrodu? Zákon veru lepšie volká čeladi, ako statkárom a že pravdu mlúvim, uvidíte, keď do života uvedený bude. Nejedneho statkára som počul šomrať oproti tomuto zákonu, ale zato páni zdierajú sluhov, vykrikujú Hodžovci! *Fatranský.*

Kreštania kupujte len u kreštanov!

DOPISY.

Z Prievidze

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krestane».

Z nášho mesta od starodávna chodievalo do Šaštína väčšia processia na púť. Pokiaľ železnice nebolo, šli naši pútnici pešo, včul ale po železnici chodievajú. Aj dňa 25. mája vybralo sa nás 77 pútnikov pod vedením nášho milého krajana Ferka Roháča. Do Šaštína došli sme šťastlivo a odbavili sme pobožnosti tak, ako sa to na statočných pútnikov patrí. Náš vodca vopred prosil šaštinského predstaveného železničnej stanice, aby držal pre nás dva vaggóny v hotovizni, čo on aj prisľúbil. Prijdúc dňa 27. mája na stanicu, vozne sme nenašli a karty jeden netrebný kassir tak nešikovne dával, že vlak pohli bez toho, žeby každý z nás kartu bol dostal. Šéf hovoril, že aj bez karty môžeme cestovať, čo aj voľatí urobili, prečo v Bélaházi pokutovaní boli. Konduktor hnal nás do koňských vaggónov, oproti čomu náš riaditeľ protestoval, a tých, ktorým karty nedali, viedol do vozňa II. klasy. Prídeme do Trnavy, jeden konduktor počal nám grobianiť a vyhánať nás do koňských vozňov a v Zbehoch to isté sme podstúpili. Samá surovosť, neľudskosť a grobianstvo zo stránky železničného osobníctva, ako čo by sme boli zločinci a nie pútnici občania slobodného štátu. Istotne by neboli zachodili tak surovo s poľskými židmi, ktorým dovolené je vyvalovať sa po laviciach a plúvať po vozňoch. Veď sme my platili 839 korún 30 halierov za karty na III. klassu a predsa nás tislí do koňských vozňov. Čo aj u nás sa už započne prenasledovanie pútnikov, ako vo Francúzsku? A takýmto surovým ľuďom má štát platiť popravíť z našich mozolov? Ja som bol v Mariacelli aj v Lurde na púti, ale aký je to rozdiel. Naši železničári od cudzozemských by sa mali učiť zdvorilosti a ľudskosti. Teda čo stálo toto naše putovanie? V pohoršenie sa obrátilo.

Prípád oznámili sme na patričnom mieste, žiadali sme disciplinárne vyšetrovanie a prísne potrestanie brutálneho a pohanského citu osobníctva železničného.

S Bohom.

Pútnik.

Zo Šariša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Prítomne idem opísať jeden veľmi užitočný a spasiteľný spolok ku poučeniu a povzbudeniu nášho šarišského obecnstva. Je to «Spolok Prevelebnej Sviatosti Oltárnej». Vznešeným cieľom jeho je po prvé rozširovanie úcty, pobožnosti a poklony ku Prevelebnej Sviatosti Oltárnej, po druhé ale podporovanie chudobných kostolov s bielizňou a rúchom oltárnym. Každý člen tohoto spolku platí má ročite chatrných 24 halierov a povinný je každý mesiac 1 (jednu) hodinu stráviť v pobožnosti pred Prevelebnou Sviatosťou Oltárnou. Každý mesiac v prvú nedeľu odbavuje sa preto sv. omša pod vystavením Prevelebnej Sviatosti Oltárnej. Kto je na tejto svätej omši prítomný, ten zadosť učinil svojej povinnosti ako člen spolku. Kto ale nemôže účasť brať na mesačnej pobožnosti pre iné vážne okolnosti, ten sa môže doma v duchu spojiť s údami spolku pri pobožnosti prítomnými a na ten cieľ za jednu hodinu sa oddiť. Údovia spolku obsiahnuť môžu mesačne plnomocné odpustky a iné milosti.

Z tohoto vidno ak spasiteľný je tento spolok. Je on ale aj nanajvyš užitočný. S mesačnou offerou a tými 24 halierami, ktoré ročite do spolku platíme podporujeme chudobné kostoly, ktoré nenie sú vstave zaopatrit si mnoho razy i tú najpotrebnejšiu kostolnú bielizeň a oltárne rúcho ako sa patrí. Kde teda údovia majú chudobný chrám Boží, obsiahnuť môžu potrebnú bielizeň kostolnú, oltárne rúcho, alebo iné veci pre kostol. Svojimi offerami a tými 24 halierami, čo každý rok do spolku platia, podporujú teda seba samých. Ja zžám jednu faru, v ktorej chudobný kostol cez desať rokov bielizeň, oltárne rúcha a iné predmety v cene vyše 1000 korún zdarma dostal od budapeštianskeho centrálného spolku oltárneho.

Úcta a poklona ku Prevelebnej Sviatosti Oltárnej z jednej strany, ozdoba a okrašľovanie chudobných chrámov katolíckych, v ktorých sám Boh Ježiš Kristus prebýva, z druhej strany samé od seba najlepšie odporúčajú tento spolok.

Šarišan.

K našemu vyobrazeniu.

Domovinou sivých papagájov je západná Afrika. Tu lezú po zemi a kladú hniezda v dierach starých stromov. Naše vyobrazenie predstavuje nám také hniezdo, v ktorom sedia mladé a čakajú na pokrm. Papagáje majú tú vlastnosť, že sa naučia daktoré ľudské slovo napodobňovať, preto ich ľudia radi kupujú a draho za ne platia.

Rozmary a žarty.

Nepodarilo sa.

— Dobre, že vás tu nachádzam... Vyšiel som do lesíka a teraz som zbadal, že nemám pri sebe peniaze. Či by ste mi nemohli požičať desať korún?

— Eutujem, ale aj ja len teraz badám, že nemám pri sebe peniaze.

— A doma?

— Ďakujem za otázku... všetci sme zdraví.

Pes, ktorý pozná abecedu.

Janík (ku svojmu otcovi): Tatko, tatko, náš Dunčo tiež vie abecedu!

— *Otec*: Ale čo nepovieš?

Janík: Ja som čítal v abecedári m, n, o, p... a on zrazu začal: rrrrrr!

Najmúdrejší.

Prvý gazda: Kto je najmúdrejší v našej obci?

Druhý gazda: Naš rychtár.

Prvý gazda: Nuž a prečo?

Druhý gazda: Keby sme my boli múdrejší, neboli by sme si ho vyvolili za nášho rychtára.

Neskoro.

A.: Kedy si ty poznal svoju ženu?

B.: Na druhý deň po sobáš.

Mudrovanie opilca.

— Už len väčší pán som, ako hocaký generál, lebo žiaden sa nevie tak *doťat*, ako ja.

Spisy redakcii zaslané.

I. **Svätý Anton Paduanský**, knižočka v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. **Breznové Kvety**. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: *Pátričky sv. Antona* po 10 halierov, *Agnušky sv. Antona* so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj *pátričky Ježiška* po 10 halierov a *Agnušky Ježiška* po 6 halierov.

Kráľovna Sv. Ruženca. Mesačné novinky pre mariánskych ctiteľov. Rediguje a vydáva veľk. pán Štefan Pironcsák, titulárny kanonik, dekan, škôldozorca a jablonský farár v Jablonke (oravská stolica). Už osemnásť rokov neunavne koná časopis tento apoštolskú missiu medzi ctiteľmi mariánskymi; ukazujúc im cestu, po akej majú kráčať, ako verní katolíci, verné dietky cirkve rim. katolíckej; vedúc ich svojimi článkami cestou z Nazaretu až na Golgotu; udržujúc ich vo viere; posilňujúc v nádeji; rozpalujúc srdcia láskou k Bohu Otcu, k Pánu Ježišu Kristu, k Bohu Duchu Svätému, k obeť sv. omše, k prevelebnej Sviatosti Oltárnej, k Matke nebeskej atď. Vrele odporúčame všetkým údom «Spolku Božského Srdca Ježiša Krista», «Braterstvu presvätého Ruženca», «Živého Ruženca», «Braterstva sv. Škapuliara» a údom inších braterstiev. — Objednať kedykoľvek. Kto sa chce s ňou obznámiť, nech si prosí na ukážku jedno-dve čísla. Písať treba na: Redakciu «Kráľovnej Sv. Ruženca». Ja-

blonka. Árva megye. — Predplatná cena na celý rok 80, to jest osemdesiat krajciarov, alebo 1 koruna i 60 halierov.

Zábavná Čítanka. Vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Dosiaľ vyšly nasledujúce sošity:

Sošit 1. *Rozprávka z Poľany*. Napísal A. B.

Sošit 2. *Láska*. Povest. Dľa nemeckej pôvodiny podáva Martin Kollár.

Sošit 3. *Obrázky z hôr*. Napísal Fr. Urbánek.

Sošit 4. *Keď sa panstvo mení*. (Pôvodná poviedka z Hornej Trenčianskej.) — *Janko*. Poviedka Bohumila Brodského. — *Gazdičko*. (Dľa J. M. Kaličáka.) Podáva A. B.

Sošit 5. *Za čo sa ľudia súdia?* Dľa J. J. rozpráva Bielohorský.

Slovenský divadelný ochotník. Sväzok XXVII. *Honorár*. veselohra vo dvoch dejstvách. Napísal Pavel Socháň. Turč. Sv. Martin. Tlačou a nákladom Knihtlač. úč. spolku. 1907. Cena 40. halierov.

Divadelná knižnica. Vydáva Slovenský Spevokol v Turčianskom Sv. Martine. Sväzok X. *Komassácia*. Obraz zo slovenskej dediny v štyroch oddeleniach. Napísal Martin Kukučín. Odtisk zo «Slovenských Pohľadov». 1907. V Turčianskom Sv. Martine. Tlačou a nákladom Knihtlačiarkeho účastinárskeho spolku. 1907. Lexikálny formát. Strán 62. Cena 80 hal.

Slovenský divadelný ochotník. Usporaduje A. Halaša. Sväzok XXVIII. *Soľ nad zlato*. Slovenská povest v 6. obrazoch od V. B. Plumlovskej. Preložil Andrej Halaša. Turčiansky Sv. Martin. Tlačou a nákladom Knihtlačiarkeho účastinárskeho spolku. 1907. Spevy upravil Bl. Bulla. Strán 64. Cena 60 hal.

Členova knižočka Spolku Kresťanskej miernosti Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihomského. Obsahuje návod ku sriadeniu kresťanských spolkov miernosti. Litánie najsl Srdca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Spisy Mikuláša Št. Ferienčíka. I. *Jedlovský učiteľ*. Povest zo života Slovákov. Turčiansky Sv. Martin. Tlačou a nákladom Knihtlačiarkeho účastinárskeho spolku. 1907. Strán 184. S podobizňou autora. Cena 70 hal.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Krajinská púť do Lourdesu.

Pri duchovnom vedení velebného p. farára Franca Fehér (Ebed, p. p. Párkány-Nána) dľa výhladov s osobným vlakom pohne sa púť dňa 20. júna do Lourdesu cez Viedeň, Innsbruck, Einsiedeln, Zürich, Genf, Lyon. Podrobné programy už vyšly a sú k dostaniu u výš spomenutého pána farára, alebo v kancelárii u sp. cestovného podniku, Budapest, IV., Eskü-ut. č. 3., kde vysvetlenie možno dostať dotyčno bársakého cestovania.

Zo stránky u. sp. uhorsko-cestovného podniku sriadené cestovanie pohne sa pri mimoriadne ľavných cenách dňa 31. mája cez Benátky, Milano, Rím do Neapolu, ku čomu prijímajú sa prihlasy do 25. mája.

Milovníkov kvetín nadmieru prekvapí najrozmanitejšej farvy japonské kvetie Schäferové, ktorého semeno k dostaniu je v celej Európe v každom lepšom semennom alebo miešanom obchode v pôvodných balíkoch. Cez niekoľko dní zakryje holé steny, okná, lugaše najpodivnej barvistými lístkami, čo veľmi dobre padne ľudskému oku. Vylučne zasielajúci hlavný sklad nachodí sa u Jozefa Schäfer, dvorného lifieranta cisársko-kráľovskej jasnosti arcikniežata Franca Ferdinanda Este v Prahe, Tischlergasse 23.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. G. D. P. Je to hrozná nemoc. Je ale aj liek pre ňu. Najlepšie je pravda nemeškať a navštíviť specialistu university, ktorý chorobu preskúma, ustáli a potrebný liek predpíše.

P. J. L. B. Ani sami nemieme, ako sa to stalo, že sme predošli žiadosť nevyplnili. Teraz ale stane sa to na každý pád v budúcom čísle.

P. Dopisovateľ. Sz. Terajšie chýry sme dostali a prídu v budúcom čísle. V otázke v ctenom dopise spomenutej musí zaraz poriadok urobiť administrácia.

Dopisovateľ. Nagyszombat. Pošlite nám prosíme to *Lúčenie*. Rozumieme ten sošitok, ktorý napísal vo vacovskom väzení kňaz a krajinský vyslanec Ferdiš Juriga a v ktorom — ako to sociáldemokratický «Týždeník» píše — lúči sa medzi iným aj od bratov Čechov a ku koncu *apostrofuje maďarskú ľudovú stranu*. Pošlite

nám to «Lúčenie», radi by sme si zaplakali, zvlášte nad tým apostrofom, akého sa dostáva pánu Ferdiškovi v tom Vacove. Nemá ešte dosť toho apostrofu?

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 4. júna.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 19.60—20.90, peštianska K 19.40—20.50, stolno-belehradská Kor. 19.40—20.30, banátska K 19.10—20.10. — *Raž*: K 15.75—16.20. — *Jačmeň*: na krm K 13.85—14.40. — *Ovos*: prvotriedny 16.05—16.60, druhotriedny 15.95—16.30. — *Kukurica*: K 12.00—12.20. *Repica*: K ————. — *Proso*: K 10.00—10.50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	32.40	31.40	30.40	28.40	27.40	26.40	25.40
				č. 7	7 ^{1/2}	8	
				K 24.40	22.40	16.40	

Drobné otruby: K 13.00, hrubé K 13.00.

Ďateľinové semä: lucerna (prima) K 92.00 do 120.00 za 120 kilogr.; *ďateľina* K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.00—4.40, žlté K 4.60—5.00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 17.00—18.00, tarkavá K 17.00—18.00. — *Hrach* lúpaný: K 24.00 do 42.—. — *Šošovica*, veľká čistá: K 74.00—82.00. — *Koňopné semä*: K 25.75—27.00. — *Lanové semä*: prima K ————. — *Rasca* (kmín): 87.00—89.—. — *Mak*: K 86.00—88.—. — *Ladník*: K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 75.00 do 75.50, kockový K 77.00—77.50, žltý K 75.00—75.50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 40.00, fiumánsky White-Star (***) K 33.00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 26.50—27.00, bosenský K 46.50 do 47.00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 30.00—30.50, srbské (100 kusové) K 29.00—30.00.

Sviňská masť: budapeštianska K 152.00—153.00.

Slanina: vidiecka K 000.00—000.00, mestská 4 kusová K 128.00—129.00 za 100 kilogr.

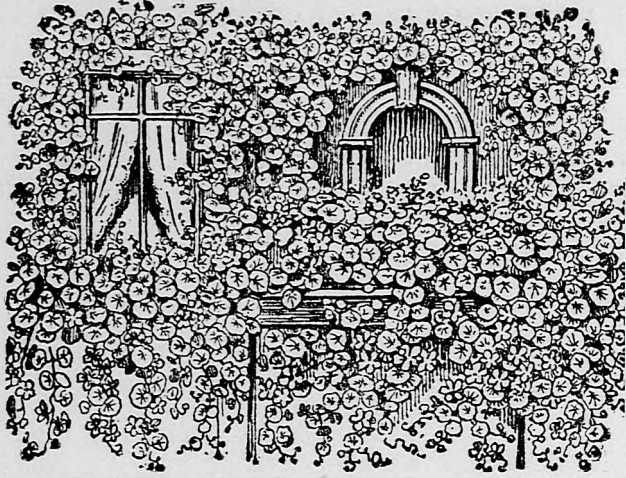
Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 154.50 do 155.00. Denaturalizovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 44.00—45.00.

Vajcia: prima uhorské K 65—66, podlejšie K 62 do 63 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.60—2.80, k vareniu K 1.60—2.20, syr 25—35 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1.20 do 1.30 za kilogram; kurence k smaženiu K 2.40—2.60, kurence k pečeniu K 2.70—3.20, sliepky na polievku K 3.80—4.50 za jeden pár.

Japonska kvetná ozdoba „Mlunná miešanina“

1-10, päť balíka 4.50, desať balíkov za zl. 8.50. Pri poštovej dobierke platí sa o 12 1/2 kr. viacej.

Kto si okná, zahradné bydlie, prázdne steny ozdobí chce čerstvým zeleným kvetom nech si dá doniesť semeno

«Mlunnéj miešaniny» japonskej kvetnej ozdoby **Josefa Schäfer**

Ku každej zasielke pripojujeme opravu upotrebenia. Semeno zejde za štyri dni a v krátkom case celá holá stena pokrytá jerozmanitej farvy skvostným kvetom. Semeno zejde aj v črepoch v izbe. Pri poprednom dopostaní penazi zasielame jeden balík za zl.

Josef Schäfer Praha, Tischlergasse 33.

cis. kraj, líferant arcikniežata franca Ferdinanda Este.

Nekupujte hodiny.

Kým nevidíte náš cenník. Dostanete za:

1.50
zl.

3.50
zl.

Nikkel Roskopf hodinky	1.50
Goldin Roskopf	2.-
Strieborné Roskopf hodinky	3.-
S dvojou pokryvkou	5.-
S 3. striebornou pokryvkou	5.-
Tenké ocelové hodinky	3.-
Americké zlatodubl. hodinky	5.50
Pôvodné Roskopf patent. hod.	3.50
Pôvodné «Omega»	9.50
Strieborná panciel retiazka	1.-
14 karat. zlaté hodinky	8.50
14 karat. zlatá retiazka	10.-
14 karat. zlatý prstienok	2.-
Pendlové hodiny	2.80
So zvukom vázových zvonov	4.50
S muzikou	6.-
Kukučkové hodiny	2.50
Kuchyňské hodiny	1.20
Budič hodiny	1.20
Budič v noci so svetlom	1.50
S dvojím zvonom	1.75
Najnovšie budič hodiny so zvukom vázové, ho zvonu s býčím strojom.	2.50

Troch rokov záruka na písme za veci nezodpovedné vrátia sa penaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.

Mikša Böhnel
hodinár

Viedeň, IV., Margarethenstrasse 27. (vlastný dom).

Treba pýtať s 2000 obrázkami opatrený cenník franko a zdarma

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh
Účinkuje podivne chytré a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekární ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová flaška na próbu 2 kor.; proti zastaralej nemoci veľká flaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo 2 veľké flašky pre «rodinu» posielajú sa franko.

Na predaj

je nový mlyn valcový s dvomi zahradami, ovocnými stromami vysadenými Patria ku tomu ešte 3. role a 1. kus hory cena všetkého je asi 10 tisíc korun. Dá sa aj do prenajmu. Vysvetlenie dá Maria Atalovič v Leszete stol. Nitr.

Oznamy príjima

administrácia

„Kreštan“

BUDAPEŠT,
Szentkirályi-ul. 28/a.

Povodné „Železničarske-Roskopf“

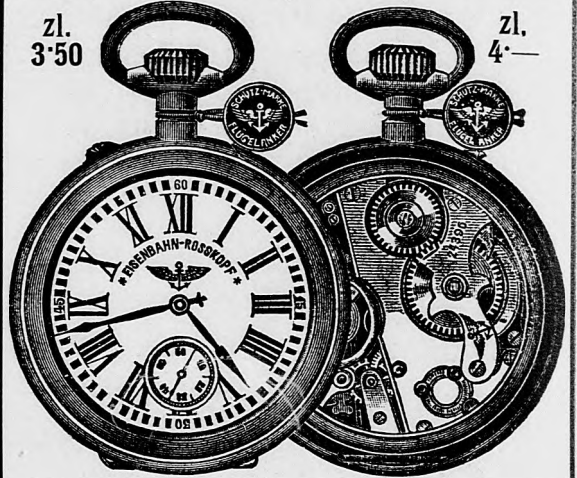
Len s tou ochrannou

povodné to znamkou

zl. 3.50

zl. 4.-

Moje povodné «Železničarske-Roskopf» anker-emont. hodinky majú 32 hodinový, sklom pokrytý anker stroj, bežiaci v rubintoch, email prachopevné zatvorený plátok šislic. povodnú nikelizakryvku k otvoreniu šarnirvečkom, patentný stroj k natiahnutiu s preskočeniu hodinkovej struny, kroz čo vytvorené je pretiahnutie. Každé hodinky majú kompas regulator a držia sa časa v bár akom povetri na minutu. C. k. štátnym železnicam doposlano už vyše 10.000 kusov k najväčšej spokojnosti.

Bez sekundových ručiek kus za 7 kor. -- So sekundovými ručkami kus za 8 kor. -- Písebná záruka na tri roky. -- Rozposielanie s poštovou dobierkou za nezodpovedné vrátia sa penaze.

MAX BÖHNEL

Súdohny prisahaný šacovník a odborný znalec.

Wien, IV., Margarethenstrasse 27.

Žiadajte si cenník s 2000 obrázkami franko a zdarma.

Pánu Max Böhnel, Wien, IV. Uctive sdelneme vám ze sme s doposlými hodinkami veľmi spokojní, chodia viborne. S ucton

Ed. Zurek, hlavný revisor c. k. štát. železnic, Triest. (Varuje sa padelania.)

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

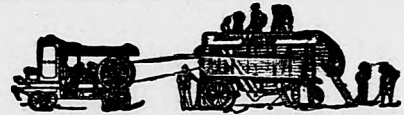
Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.

O nedostyžitnej zvláštnosti týchto strojov pogača zpravy: F. baron Jozef Kemény, Maros-Némethi (Sedmo-kradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.